

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ

Νίκος Αστρουλάκης

Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΚΑΙ Η ΣΥΝΘΕΣΗ
ΤΟΥ «ΘΕΣΜΙΚΟΥ» ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ
ΧΡΕΟΥΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ

Νίκος Αστρουλάκης

Η δυναμική και η σύνθεση του
«θεσμικού» ιδιωτικού χρέους

Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς
Αθήνα, Μάιος 2023

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ

Ο **Νίκος Αστρουλάκης** είναι δρ. Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Από το Ινστιτούτο Νίκος Πουланτζάς έχει επίσης δημοσιεύσει η ανάλυσή του "Από τα Προγράμματα Προσαρμογής στο Ταμείο Ανάκαμψης: Προοπτική για δίκαιη ανάπτυξη ή εμπέδωση του δόγματος των οικονομικών της προσφοράς στη μεγέθυνση;".

Επιμέλεια: **Θόδωρος Παρασκευόπουλος**, οικονομολόγος, μέλος ΔΣ ΙΝΠ

Τη θεματική **Οικονομία-Παραγωγή-Βιώσιμη Ανάπτυξη** συντονίζει η **Ελένη Γκρίνγουδ**, οικονομολόγος και ερευνήτρια στο ΙΝΠ.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το ύψος, η δυναμική, και η σύνθεση του ιδιωτικού χρέους επενεργούν στην κοινωνική και οικονομική προοπτική μιας χώρας επικαθορίζοντας σε μεγάλο βαθμό το αναπτυξιακό παρόν και μέλλον της. Στη δημοσιολογία συχνά συναντάμε προσεγγίσεις για το ύψος του ιδιωτικού χρέους, λιγότερο συχνά για τη δυναμική, και σπάνια για τα συνθετικά χαρακτηριστικά του. Ωστόσο, η δυναμική και η σύνθεση του ιδιωτικού χρέους είναι εξίσου σημαντικά στοιχεία, ίσως και σημαντικότερα, στην κατανόηση της κοινωνικοοικονομικής διάστασης του και στη θεσμική αντιμετώπιση του.

Η επιφορτισμένη με το αντικείμενο Ειδική Γραμματεία Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ) του Κυβερνητικού Συμβουλίου Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΚΥΣΔΙΧ) δεν παρέχει, συστηματικά, αναλυτικά (σε δημόσια διάθεση) στοιχεία για τη δυναμική και τη σύνθεση του ιδιωτικού χρέους στην χώρα. Από την άλλη, βρίσκουμε διάσπαρτες πολιτικού τύπου δηλώσεις αναφορικά με τη διαχείριση του ιδιωτικού χρέους. Για παράδειγμα, η Ειδική Γραμματέας της ΕΓΔΙΧ στα [Παραπολιτικά \(18.2.2023\)](#) δήλωσε ότι «το ληξιπρόθεσμο ιδιωτικό χρέος ως ποσοστό του συνολικού ιδιωτικού χρέους παρουσιάζει πτωτική τάση κατά την τελευταία τριετία. [...] Η αναστολή πλειστηριασμών δεν μπορεί να αποτελεί λύση στο πρόβλημα της υπερχρέωσης...». Ωστόσο, τέτοιου τύπου δηλώσεις δεν συνιστούν ολοκληρωμένη τεκμηρίωση στο ζήτημα του ιδιωτικού χρέους, πολλώ δε μάλλον ένα συγκροτημένο θεσμικό προτασιακό πλαίσιο για την αποτελεσματική διαχείριση του.

Στις 8 Φεβρουαρίου 2023 ([Γραφείο Τύπου ΥΠΟΙΚ](#)), ο Υπουργός Οικονομικών προσδιόριζε το ελληνικό ιδιωτικό χρέος στο 120,7% του ΑΕΠ με ευρωπαϊκό μέσο όρο 134% του ΑΕΠ και την Ελλάδα στην 14η θέση μεταξύ των 27 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε όρους ιδιωτικού χρέους προς ΑΕΠ. Στο Δελτίο Τύπου δεν αναφέρεται το έτος αναφοράς και η πηγή των στοιχείων ωστόσο είναι εύκολα αντιληπτό ότι οι αναφορές του Υπουργού παραπέμπουν στα προσωρινά στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) για το έτος 2021. Η Eurostat αντιμετωπίζει «**το χρέος του ιδιωτικού τομέα (Private sector debt)**» ως τη λογιστική αποτύπωση του αποθέματος των υποχρεώσεων, στο τέλος του έτους, που διακρατούν

οι μη χρηματοοικονομικές εταιρείες και τα νοικοκυριά και τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat το χρέος του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα σε ονομαστικές τιμές τα έτη 2019, 2020, και 2021 ήταν 202,3, 206,5 και 219,3 δις. ευρώ και ως ποσοστό του ΑΕΠ, 110,3%, 124,9% και 120,7% αντίστοιχα.

Στη συζήτηση για το ιδιωτικό χρέος, ένα σημαντικό ζήτημα εδράζεται στον τρόπο προσδιορισμού του. Πέρα από τη θεωρητική προσέγγιση, ότι το ιδιωτικό χρέος αφορά σε χρέη των ιδιωτών προς το «Δημόσιο» και σε χρέη μεταξύ ιδιωτών, το τι οφειλές περιλαμβάνονται στη μέτρηση του ιδιωτικού χρέους δεν είναι πάντα ξεκάθαρο και σε κάθε περίπτωση χρήζει συγκεκριμένου προσδιορισμού.

Πως προσεγγίζει το ζήτημα του ιδιωτικού χρέους η παρούσα ανάλυση;

Στην παρούσα ανάλυση δεν ακολουθείται η μεθοδολογία της Eurostat. Η ανάλυση επικεντρώνεται σε διαφορετική εννοιολογική και πρακτική βάση προσδιορισμού. Ωστόσο, αρχικά παρατίθεται η στατιστική προσέγγιση της Eurostat διότι αυτός είναι ο συμβατικά καθιερωμένος τρόπος για τον προσδιορισμό του χρέους του ιδιωτικού τομέα.

Σε διευρυμένες προσεγγίσεις του ιδιωτικού χρέους συμπεριλαμβάνονται οι οφειλές μεταξύ ιδιωτών (εργαζομένων, επιχειρήσεων, προμηθευτών κ.λπ.). Στην παρούσα ανάλυση δεν ακολουθείται αυτή η προσέγγιση, εκτός από τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Για παράδειγμα, οι ρυθμισμένες και αρρυθμιστες οφειλές των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων προς τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας δεν συμμετέχουν στον προσδιορισμό. Ούτε υπολογίζονται οφειλές μεταξύ ιδιωτών προμηθευτών και επιχειρήσεων λ.χ.

ο ιδιωτικό χρέος αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό μέγεθος με θεσμική διάσταση. Ως τέτοιο θα πρέπει να δύναται να τύχει οικονομικο-κοινωνικής και πολιτικής διαχείρισης. Δηλαδή όμοια με τη διαχείριση των προβλημάτων του χρηματοπιστωτικού τομέα. Οι ανακεφαλαιοποιήσεις των συστημικών τραπεζών έλαβαν χώρα κάτω από μια λογική κοινωνικής διαχείρισης με παρέμβαση του Κράτους. Επιπλέον, η θέσπιση του προγράμματος «Ηρακλής», προσδιορίζει κρατικούς πόρους - εγγυήσεις ύψους 20 δις ευρώ περίπου για την εξυγίανση των λογιστικών καταστάσεων των τραπεζών από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Η παρούσα ανάλυση επικεντρώνεται στις οφειλές ιδιωτών προς φορείς με θεσμική υπόσταση κάτω από την έννοια του «θεσμικού ιδιωτικού χρέους». Συγκεκριμένα, το θεσμικό ιδιωτικό χρέος εντοπίζεται στις οφειλές των φυσικών και νομικών προσώπων προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ), στις βεβαιωμένες οφειλές προς το «Δημόσιο» στην Ανεξάρτητη Αρχή Φορολογικών Εσόδων - Α.Α.Δ.Ε. (Φορολογική Αρχή), και στις οφειλές προς τους αναφερόμενους εδώ ως «θεσμικούς» πιστωτές που περιλαμβάνουν τις ελληνικές εμπορικές και συνεταιριστικές τράπεζες και τις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ).

Στο θεσμικό ιδιωτικό χρέος θα μπορούσαν να ενταχθούν οι ιδιωτικές οφειλές προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Ωστόσο, ένα σημαντικό μέρος των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους Ο.Τ.Α. γίνεται απαιτητό μέσω της Φορολογικής Αρχής, συνεπώς περιλαμβάνεται στα στοιχεία των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών της Α.Α.Δ.Ε.

Τα στοιχεία της παρούσας ανάλυσης αντλήθηκαν από το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (Κ.Ε.Α.Ο.), την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ). Επίσης παρατίθενται δευτερογενή (επεξεργασμένα) στοιχεία από το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή. Στοιχεία από την Eurostat παρατίθενται στον προσδιορισμό του χρέους του ιδιωτικού τομέα. Τα στοιχεία από τις παραπάνω πηγές είναι τα τελευταία διαθέσιμα τη στιγμή που συντάσσεται η ανάλυση (Απρίλιος 2023). Η παράθεση και η έκταση της ανάλυσης των στοιχείων κρατήθηκε στο κρίνόμενο ως το εντελώς απαραίτητο επίπεδο.

Η συνεισφορά της ανάλυσης έγκειται στον προσδιορισμό του θεσμικού ιδιωτικού χρέους στην Ελλάδα με έμφαση στην τελευταία τριετία. Η δυναμική και σύνθεση του θεσμικού ιδιωτικού χρέους, μαζί με την συμβατική προσέγγιση για το χρέος του ιδιωτικού τομέα, προσφέρουν μια συνολική παράσταση της υπάρχουσας κατάστασης (state of play). Η κοινωνική διάσταση που ενυπάρχει στο θεσμικό ιδιωτικό χρέος μπορεί να ενθαρρύνει την ενεργοποίηση των κοινωνικό-πολιτικών αντανакλαστικών για τη περαιτέρω και τη καλύτερη μελέτη, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή συλλογικού χαρακτήρα πολιτικών στη κατεύθυνση της βιώσιμης διαχείρισης του ιδιωτικού χρέους. Στην ανάλυση, δεν ακολουθείται κάποια «σκληρή» σε όρους τεχνοκρατικούς μεθοδολογία και γλώσσα ενώ προσφέρονται οι απαραίτητες διευκρινήσεις για να μπορεί να αναγνωστεί από το ευρύ κοινό, δίχως να χάνεται η ακρίβεια των περιεχόμενων.

Σε όρους δομής, η δεύτερη ενότητα παρουσιάζει τη στατιστική του χρέους του ιδιωτικού τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τη συμβατική μεθοδολογία της Eurostat. Η τρίτη ενότητα και οι υποενότητες της ακολουθούν την ανάλυση της διάρθρωσης του θεσμικού ιδιωτικού χρέους στην Ελλάδα. Η τέταρτη ενότητα καταλήγει σε συγκεντρωτικό πίνακα με το συνολικό ελληνικό θεσμικό ιδιωτικό χρέος και σε περιεκτικές παρατηρήσεις για τη δυναμική και τη σύνθεση του.

2. ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ - Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ EUROSTAT

Η Eurostat αποτυπώνει το χρέος του ιδιωτικού τομέα (Private sector debt) ως το απόθεμα των υποχρεώσεων, στο τέλος του έτους, που διακρατούν οι μη χρηματοοικονομικές εταιρείες και τα νοικοκυριά και τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά. Σύμφωνα με τα μετα-δεδομένα της στατιστικής προσέγγισης της Eurostat, οι τομείς που λαμβάνονται υπόψη είναι ([European System of Accounts 2010 edition](#)):

- Μη χρηματοπιστωτικές εταιρείες (S.11) - ο τομέας περιλαμβάνει τις μη χρηματοπιστωτικές εταιρείες και τις ανεξάρτητες νομικές οντότητες παραγωγούς εμπορεύσιμων αγαθών των οποίων η κύρια δραστηριότητα είναι η παραγωγή αγαθών και μη χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.
- Νοικοκυριά (S.14) - ο τομέας αποτελείται από άτομα ή ομάδες ατόμων ως καταναλωτές και ως επιχειρηματίες που παράγουν εμπορεύσιμα αγαθά και μη χρηματοοικονομικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (παραγωγοί της αγοράς), υπό τον όρο ότι η παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών δεν αντιμετωπίζεται από χωριστές οντότητες ως εταιρείες. Περιλαμβάνει επίσης άτομα ή ομάδες ατόμων ως παραγωγούς αγαθών και μη χρηματοοικονομικών υπηρεσιών για αποκλειστικά δική τους τελική χρήση.
- Μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά (S.15) - ο τομέας αποτελείται από μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που είναι χωριστά νομικά πρόσωπα, τα οποία εξυπηρετούν νοικοκυριά και τα οποία είναι ιδιώτες παραγωγοί μη εμπορεύσιμων αγαθών. Οι κύριοι πόροι τους είναι εθελοντικές εισφορές σε μετρητά ή σε είδος από νοικοκυριά υπό την ιδιότητά τους ως καταναλωτές, από πληρωμές που πραγματοποιούνται από τη γενική κυβέρνηση και από εισόδημα περιουσίας.

Ακολουθεί μια ενδεικτική παρουσίαση των δεδομένων για το χρέος του ιδιωτικού τομέα των ετών 2019-2021. Συγκεκριμένα, στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται το χρέος του ιδιωτικού τομέα, στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-27) ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕγχΠ) για τα έτη 2019 με 2021 (τελευταίο έτος διαθέσιμων στοιχείων) σε σειρά κατάταξης από το υψηλότερο ποσοστό στο χαμηλότερο για το έτος 2021. [1]

Σε αυτή την προσέγγιση - χρέος του ιδιωτικού τομέα - αποτυπώνεται το σύνολο των υποχρεώσεων των παραπάνω ιδιωτικών τομέων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat το χρέος του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα σε ονομαστικές τιμές τα έτη 2019, 2020, και 2021 ήταν 202,3, 206,5 και 219,3 δις. ευρώ αντίστοιχα.

Πίνακας 1
ΕΕ-27, χρέος ιδιωτικού τομέα, ενοποιημένο -% του ΑΕγχΠ - για τα έτη 2019 - 2021 (σειρά
κατάταξης υψηλότερο στο χαμηλότερο για το 2021) [2]

		2019		2020		2021	
1	Λουξεμβούργο	310,8		320,3		340,6	p
2	Κύπρος	265,5		269,8		248,4	p
3	Ολλανδία	229,9		233,1	p	229,3	p
4	Σουηδία	200,0		212,8		215,3	
5	Δανία	221,2		221,3		214,7	
6	Βέλγιο	178,3		180,9	p	169,0	p
7	Ιρλανδία	209,3	p	187,3	p	168,1	p
8	Γαλλία	153,1		175,0	p	167,8	p
9	Πορτογαλία	149,5		163,7		156,9	p
10	Φινλανδία	146,1		152,7		150,1	
11	Ισπανία	129,3		148,1	p	139,1	p
12	Αυστρία	121,5		130,4		129,7	
13	Μάλτα	122,9		137,7		129,2	
14	Ελλάδα	110,3		124,9	p	120,7	p
15	Γερμανία	112,7	p	121,2	p	120,4	p
16	Ιταλία	106,0		118,4		113,8	
17	Εσθονία	98,9		101,4		95,3	
18	Σλοβακία	91,0		94,5		95,0	
19	Κροατία	88,2		97,6		86,9	p
20	Βουλγαρία	90,7		92,5		84,4	
21	Ουγγαρία	67,3		76,8		80,5	p
22	Τσεχία	78,6		81,7		78,8	
23	Πολωνία	74,2		76,1		71,4	
24	Σλοβενία	68,6		69,5		66,4	
25	Λετονία	66,2		64,7		58,0	
26	Λιθουανία	55,2		54,4		53,9	
27	Ρουμανία	46,5		48,0		47,9	p
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΕ-27		133,0		139,1		134,5	

Πηγή: Eurostat

3. Η ΔΙΑΡΘΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Όπως αναφέρθηκε εισαγωγικά, το θεσμικό ιδιωτικό χρέος συνίσταται στις οφειλές των φυσικών και νομικών προσώπων προς: α) τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ), β) τη Φορολογική Αρχή, γ) τους Θεσμικούς Πιστωτές.

3.1. Οφειλές στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης [3]

Για να έχουμε εικόνα των οφειλών ανά Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ) παρατίθεται ο Πίνακας 2. Στις 31.12.2022 το συνολικό τρέχον υπόλοιπο οφειλών στους ΦΚΑ ήταν 45.672.812.174 €. Το τρέχον υπόλοιπο οφειλών αφορά σε ένα δυναμικό μέγεθος. Σύμφωνα με το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (Κ.Ε.Α.Ο.), οι μεταβολές στο συνολικό χρέος διαμορφώνονται από τα κάτωθι:

- Νέες εντάξεις οφειλετών, οι οποίοι εντάσσονται για πρώτη φορά στο Κ.Ε.Α.Ο. με το σύνολο των οφειλών τους για όλα τα έτη.
- Διαβίβαση νέων οφειλών και πρόσθετα τέλη για τους οφειλέτες που είναι ήδη ενταγμένοι στο Κ.Ε.Α.Ο.
- Καταβολές ποσών από τους οφειλέτες (δόσεις ρύθμισης, έναντι καταβολή, εξόφληση)
- Διαγραφές, μειώσεις, συμψηφισμοί οφειλών και εκπτώσεις προσαυξήσεων λόγω ρυθμίσεων.

Πίνακας 2
Οφειλέτες/Υπόλοιπο οφειλών ανά ΦΚΑ
(Τρέχον υπόλοιπο στις 31.12 των ετών 2020 με 2022) [4]

ΦΚΑ	2020		2021		2022	
	Πλήθος Μητρώων Οφειλετών	Τρέχον Υπόλοιπο Οφειλών	Πλήθος Μητρώων Οφειλετών	Τρέχον Υπόλοιπο Οφειλών	Πλήθος Μητρώων Οφειλετών	Τρέχον Υπόλοιπο Οφειλών
e-ΕΦΚΑ Μισθωτών / τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	499.293	20.189.727.172 €	474.610	20.805.443.037 €	552.781	23.454.954.116 €
Μη μισθωτοί e-ΕΦΚΑ	533.091	1.583.642.517 €	926.092	4.070.956.332 €	857.003	4.957.705.906 €
τ. ΟΑΕΕ	565.362	12.587.521.016 €	541.497	12.820.295.299 €	521.040	13.816.461.373 €
τ. ΟΓΑ	335.317	1.777.766.061 €	314.176	1.778.520.084 €	298.275	1.784.675.796 €
τ. ΕΤΑΑ	60.207	1.068.235.985 €	63.145	1.138.254.063 €	58.693	1.236.143.537 €
τ. ΕΤΑΠ-ΜΜΕ	458	44.125.153 €	448	45.433.775 €	433	47.107.927 €
τ. ΕΤΕΑΕΠ	19.644	240.314.869 €	43.915	321.157.955 €	37.785	331.070.080 €
Φορείς εκτός e-ΕΦΚΑ[5]	528	28.450.315 €	635	40.610.037 €	783	44.693.438 €
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΟΦΕΙΛΩΝ		37.519.783.086 €		41.020.670.581 €		45.672.812.174 €

Πηγή: ΚΕΑΟ

Πίνακας 3
Πλήθος οφειλετών ανά εύρος οφειλής (Τρέχον υπόλοιπο στις 31.12.2022)

Εύρος Οφειλής (€)	Πλήθος Μητρώων Οφειλετών	Κύρια Οφειλή (€)	Πρόσθετα Τέλη (€)	Συνολικές Οφειλές (€)
0-15.000	1.796.462	5.350.515.212	1.606.566.285	6.957.081.498
15.000-30.000	282.875	4.123.016.487	1.348.228.585	5.471.245.072
30.000-50.000	89.905	2.518.457.999	968.846.376	3.487.304.375
50.000-100.000	94.252	4.682.008.625	1.939.314.243	6.621.322.868
100.000-150.000	30.748	2.484.989.020	1.231.747.319	3.716.736.339
150.000-200.000	12.539	1.392.034.726	757.288.843	2.149.323.569
200.000-500.000	13.840	2.235.972.314	1.797.512.673	4.033.484.987
500.000-1.000.000	3.664	1.286.342.262	1.231.650.579	2.517.992.841
1.000.000+	2.508	5.094.074.784	5.624.245.840	10.718.320.624
ΣΥΝΟΛΑ	2.326.793	29.167.411.429	16.505.400.745	45.672.812.174

Πηγή: ΚΕΑΟ

Στον Πίνακα 3 αποτυπώνεται το εύρος και το ύψος των οφειλών ανά πλήθος μητρώων στις 31.12.2022 σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Κ.Ε.Α.Ο. Οι συνολικές οφειλές προς τους ΦΚΑ ανέρχονταν σε 45,7 δισ. ευρώ και αφορούσαν 2.314.337 μητρώα οφειλετών.

Το Κ.Ε.Α.Ο. αναφέρεται σε «μεγάλο-οφειλέτες» για οφειλές ανά μητρώο άνω του 1εκ. ευρώ. Στην παρούσα ανάλυση εξετάζεται η σύνθεση των οφειλών που κατηγοριοποιούνται σε μεγάλες, μεσαίες και μικρές κάτω από την παραδοχή ότι ανά μητρώο οφειλέτη χαρακτηρίζεται ως:

- Μεγάλη οφειλή από 500 χιλ. ευρώ και άνω,
- Μεσαία οφειλή από 50 έως 500 χιλ ευρώ.
- Μικρή οφειλή έως 50χιλ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 3 και την παραπάνω κατηγοριοποίηση:

- Μεγάλες οφειλές: 6.172 μητρώα (0,27% των μητρώων) οφείλουν 13,24 δις ευρώ (29% των οφειλών)
- Μεσαίες οφειλές: 151.379 μητρώα (6,51% των μητρώων) οφείλουν 16,52 δις ευρώ (36% των οφειλών)
- Μικρές οφειλές: 2.169.242 μητρώα (93,23% των μητρώων) οφείλουν 15,91 δις ευρώ (35% των οφειλών).

Συνοψίζοντας, το ένα τρίτο περίπου του συνόλου των οφειλών στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, ήτοι 13,24 δις ευρώ, αφορά σε μεγάλες οφειλές (ποσό οφειλής πάνω από 500χιλ ευρώ) που αντιστοιχούν μόλις στο 0,27% των μητρώων οφειλετών. Το υπόλοιπο 99,73% των μητρώων αφορά τις υπόλοιπες δύο κατηγορίες. Αξίζει να σημειωθεί ότι στον Πίνακα 3, η χαμηλότερη κατηγορία οφειλών 0 - 15χιλ ευρώ αφορά το 77,21% των μητρώων με συμμετοχή στο 15,23% του συνόλου των οφειλών, σε αντίθεση με την υψηλότερη κατηγορίας οφειλών, 1 εκ ευρώ και πάνω, όπου μόλις το 0,1% των μητρώων οφείλει το 23,74% του συνολικού υπολοίπου των οφειλών. Ενδιαφέρον εντοπίζεται στα πρόσθετα τέλη, όπου στην περίπτωση της υψηλότερης κατηγορίας αυτά ξεπερνούν την κύρια οφειλή. Ενώ στην χαμηλότερη κατηγορία του πίνακα τα πρόσθετα τέλη ανέρχονται στο 30% στη υψηλότερη ξεπερνούν το 110% της κύριας οφειλής. Το ύψος και το ποσοστό των πρόσθετων τελών σε σχέση με την κύρια οφειλή θα μπορούσε να ιδωθεί και από την πλευρά της αδυναμίας είσπραξης των κύριων οφειλών.

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τη δυναμική του συνόλου των οφειλών (κύρια οφειλή και πρόσθετα τέλη) ανά έτος αναφοράς οφειλής. Το 42,29% των τρεχουσών οφειλών αφορά σε σωρευτική οφειλή του έτους 2009 και παλαιότερων ετών. Συμπληρωματικά του Πίνακα 4, σύμφωνα με το Κ.Ε.Α.Ο το 32,43% (ποσό 14.810.774.179 ευρώ) του συνολικού χρέους δημιουργήθηκε από οφειλέτες που άρχισαν να δημιουργούν οφειλές για πρώτη φορά από το 2010 και μετά, ενώ το 67,57% (ποσό 30.862.037.995 ευρώ) δημιουργήθηκε από οφειλέτες που άρχισαν να δημιουργούν οφειλές για πρώτη φορά το 2009 ή παλαιότερα. Από τον Πίνακα 4, η δυναμική του ύψους των οφειλών εντοπίζεται κυρίως τα έτη 2010 έως και 2016 των προγραμμάτων προσαρμογής, με τάση απομείωσης τα επόμενα έτη.

Πίνακας 4
Σύνολο οφειλής ανά έτος αναφοράς οφειλής

ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΟΦΕΙΛΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΟΦΕΙΛΗΣ €	%	ΣΩΡΕΥΤΙΚΟ %
Οφειλή που αφορά το έτος 2009 και παλαιότερα	19.314.146.449 €	42,29%	42,29%
Οφειλή που αφορά το έτος 2010	2.716.035.880 €	5,95%	48,23%
Οφειλή που αφορά το έτος 2011	2.749.028.763 €	6,02%	54,25%
Οφειλή που αφορά το έτος 2012	2.601.471.177 €	5,70%	59,95%
Οφειλή που αφορά το έτος 2013	2.359.973.250 €	5,17%	65,12%
Οφειλή που αφορά το έτος 2014	2.406.435.039 €	5,27%	70,39%
Οφειλή που αφορά το έτος 2015	2.090.904.690 €	4,58%	74,96%
Οφειλή που αφορά το έτος 2016	2.410.188.259 €	5,28%	80,24%
Οφειλή που αφορά το έτος 2017	1.417.728.242 €	3,10%	83,34%
Οφειλή που αφορά το έτος 2018	1.617.761.376 €	3,54%	86,89%
Οφειλή που αφορά το έτος 2019	1.318.416.513 €	2,89%	89,77%
Οφειλή που αφορά το έτος 2020	1.544.780.555 €	3,38%	93,16%
Οφειλή που αφορά το έτος 2021	1.758.331.534 €	3,85%	97,01%
Οφειλή που αφορά το έτος 2022	1.367.610.446 €	2,99%	100,00%
ΣΥΝΟΛΟ:	45.672.812.174 €		

Πηγή: ΚΕΑΟ

Το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή στην [Έκθεση Δ τριμήνου 2022 \(Μάρτιος 2023\)](#) επεξεργάστηκε τα στοιχεία του Κ.Ε.Α.Ο για το τέταρτο τρίμηνο των ετών 2021 και 2022 και κατέληξε:

Σε ετήσια βάση, μείωση παρουσίασε ο αριθμός των μητρώων των οφειλετών κατά 37.725, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των μητρώων με οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία να διαμορφώνεται στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2022 σε 2.326.793 μητρώα. Η μείωση προέρχεται από τις κατηγορίες οφειλής μεταξύ 50 και 10.000 ευρώ (κατά 108.397 μητρώα συνολικά). Επιπλέον, αύξηση παρατηρείται στις συνολικές οφειλές κατά περίπου 4,6 δις ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, η οποία οφείλεται τόσο σε αύξηση των κύριων οφειλών (κατά 2,3 δις ευρώ), όσο και των πρόσθετων τελών (αύξηση κατά 2,3 δις ευρώ). Αναλυτικότερα, η αύξηση στις ληξιπρόθεσμες κύριες οφειλές πηγάζει κυρίως από το εύρος οφειλής μεταξύ 10.000 και 1.0000.000 ευρώ (κατά 2,1 δις ευρώ συνολικά), στο οποίο συσσωρεύεται το 70% των οφειλών.

Ακολουθεί ο Πίνακας 5 που αφορά τη μεταβολή του πλήθους μητρώων οφειλετών και των ληξιπρόθεσμων οφειλών για το 4ο τρίμηνο των ετών 2021 και 2022.

Πίνακας 5
Μεταβολή πλήθους μητρώων οφειλετών και ληξιπρόθεσμων οφειλών 4ο τρίμηνο ετών 2021 και 2022

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Πλήθος μητρώων οφειλετών τέταρτο τρίμηνο 2021	Πλήθος μητρώων οφειλετών τέταρτο τρίμηνο 2022	Μεταβολή πλήθους μητρώων οφειλετών
<50	129.044	139.897	10.853
50-500	342.104	302.037	-40.067
500-10.000	1.242.050	1.173.720	-68.330
10.000-100.000	597.365	647.840	50.475
100.000-1.000.000	51.777	60.791	9.014
>1.000.000	2.178	2.508	330
Σύνολο	2.364.518	2.326.793	-37.725

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Ληξιπρόθεσμες οφειλές τέταρτο τρίμηνο 2021	Ληξιπρόθεσμες οφειλές τέταρτο τρίμηνο 2022	Μεταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών
<50	2	2	0
50-500	71	61	-10
500-10.000	3.803	3.577	-226
10.000-100.000	11.992	13.034	1.042
100.000-1.000.000	6.353	7.399	1.046
>1.000.000	4.620	5.094	474
Σύνολο	26.842	29.167	2.326

Πηγή: Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, επεξεργασμένα στοιχεία Κ.Ε.Α.Ο.

Στους Πίνακες 6 και 7 που ακολουθούν παρουσιάζονται οι ενέργειες είσπραξης και τα στοιχεία των ρυθμίσεων αντίστοιχα.

Στον Πίνακα 6 συνοψίζονται οι ενέργειες είσπραξης, η ενημέρωση οφειλετών και τα αναγκαστικά μέτρα, καθώς και τα συνολικά στοιχεία ρυθμίσεων από τους ΦΚΑ έως 31.12.2022 (στοιχεία από τη σύσταση του Κ.Ε.Α.Ο.). Τα συνολικά ποσά οφειλών για τα οποία ελήφθησαν αναγκαστικά μέτρα ανέρχονται σε 31.679.954.705 ευρώ. Το πλήθος ρυθμίσεων (ενεργές, ολοκληρωμένες και απολεσθείσες) ήταν 1.689.248.

Ο Πίνακας 7 επικεντρώνει στο πλήθος και το ρυθμισμένο ποσό ανά κατηγορία ρύθμισης και στην κατάσταση της ρύθμισης - ενεργή, ολοκληρωμένη ή απολεσθείσα. Στις 31.12.2022 σύμφωνα με το Κ.Ε.Α.Ο, οι συνολικές ενεργές ρυθμίσεις ήταν 348.248 και το ρυθμισμένο ποσό 4.354.559.503 ευρώ, ενώ οι ολοκληρωμένες ρυθμίσεις ήταν συνολικά 524.585 για οφειλές στο Κ.Ε.Α.Ο. ύψους 2.327.722.198 ευρώ. Ωστόσο, προβληματισμό προκαλεί το γεγονός των απολεσθεισών ρυθμίσεων που τόσο σε πλήθος όσο σε ποσά ξεπερνά τις ολοκληρωμένες ρυθμίσεις σε όλες τις κατηγορίες ρυθμίσεων.

Πίνακας 6
Ενέργειες είσπραξης και ρυθμίσεων έως 31.12.2022

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ	
Πλήθος Ατομικών ειδοποιήσεων (β' ειδοποιήσεις)	2.095.996
ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	
Συνολικό ποσό οφειλών για τα οποία ελήφθησαν Αναγκαστικά Μέτρα	31.679.954.705 €
Συνολικό ποσό οφειλών των οφειλετών που απώλεσαν ρύθμιση (πάγια, νέας αρχής, Ν. 4152/14, Ν. 4305/15) για τα οποία ελήφθησαν Αναγκαστικά Μέτρα	11.297.196.028 €
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ	
Πλήθος ρυθμίσεων (ενεργές, ολοκληρωμένες και απολεσθείσες)	1.689.248
Ποσό ρυθμισμένων οφειλών (ενεργές, ολοκληρωμένες και απολεσθείσες)	22.270.012.882 €

Πηγή: ΚΕΑΟ

Πίνακας 7 Κατηγορίες και κατάσταση ρυθμίσεων (31.12.2022)

		Ενεργές	Ολοκληρωμένες	Απολεσθείσες	Σύνολο
Πάγια ρύθμιση (Ν. 4152/2013)	Πλήθος	112.609	327.481	401.713	841.803
	Ρυθμισμένο ποσό	840.283.889 €	1.012.235.890 €	7.836.584.064 €	9.689.103.843 €
Ρυθμίσεις εξωδικαστικού μηχανισμού και ρυθμίσεις εξυγίανσης βάσει πτωχευτικού κώδικα	Πλήθος	4.859	566	1.655	7.080
	Ρυθμισμένο ποσό	436.676.440 €	26.682.261 €	160.014.219 €	623.372.920 €
Ρύθμιση 120 δόσεων (Ν. 4611/2019)	Πλήθος	174.976	148.709	277.608	601.293
	Ρυθμισμένο ποσό	1.934.816.166 €	559.124.082 €	3.007.716.621 €	5.501.656.869 €
Ρύθμιση 100 δόσεων (Ν. 4321/2015)	Πλήθος	18.756	25.917	73.845	118.518
	Ρυθμισμένο ποσό	447.623.585 €	513.604.727 €	2.894.514.162 €	3.855.742.474 €
Ρύθμιση 72 δόσεων (Ν. 4821/2021)	Πλήθος	33.315	11.147	17.924	62.386
	Ρυθμισμένο ποσό	541.802.828 €	38.340.565 €	127.916.621 €	708.060.014 €
Λοιπές ρυθμίσεις	Πλήθος	3.733	10.765	43.670	58.168
	Ρυθμισμένο ποσό	153.356.595 €	177.734.673 €	1.560.985.494 €	1.892.076.762 €

Πηγή: ΚΕΑΟ

3.2. Οφειλές στη Φορολογική Αρχή

Η Ανεξάρτητη Αρχή Φορολογικών Εσόδων (Φορολογική Αρχή) είναι επιφορτισμένη με την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Το 2022 τα συνολικά έσοδα από φόρους ανήλθαν σε 55.251,21 εκ. €.

Στον Πίνακα 8 παρουσιάζονται τα στοιχεία των σωρευτικών ληξιπρόθεσμων οφειλών στη Φορολογική Αρχή και το πλήθος των Αριθμών Φορολογικών Μητρώων (ΑΦΜ) με ληξιπρόθεσμη οφειλή για τα έτη 2020 με 2022. Τον Δεκέμβριο του 2022, το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο ανέρχονταν σε 113,75 δις ευρώ και αφορούσε σε σχεδόν 4 εκατομμύρια ΑΦΜ. Σύμφωνα με την Α.Α.Δ.Ε ληξιπρόθεσμα ποσά ύψους 26,28 δις ευρώ χαρακτηρίζονται ως ανεπίδεχτα είσπραξης. Το «πραγματικό» ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, δηλαδή το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο μείον τα ανεπίδεκτα είσπραξης, ανέρχονταν σε 87,46 δις ευρώ.

Πίνακας 8

Ληξιπρόθεσμο Υπόλοιπο σε € δις και Πλήθος ΑΦΜ με ληξιπρόθεσμη οφειλή, έτη 2020-2022

Κατανομή συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου ανά έτος (Σωρευτικά ποσά)	2020	2021	2022 [6]
Ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο Φυσικών Προσώπων (1)	37,61	38,63	39,5
Ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο Νομικών Προσώπων (2)	70,5	72,77	74,25
Συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο (3)=(1)+(2)	108,11	111,4	113,75
Ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο χαρακτηρισμένο ως ανεπίδεκτο είσπραξης (4)	24,01	25,02	26,28
Πραγματικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο (5)=(3)-(4)	84,1	86,37	87,46
Πλήθος ΑΦΜ με ληξιπρόθεσμη οφειλή	4.045.217	3.996.871	3.990.717

Πηγή: ΑΑΔΕ

Στους πίνακες που ακολουθούν παρατίθενται τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της σύνθεσης των οφειλών στη Φορολογική Αρχή την 01.01.2023. Στην [Απολογιστική Έκθεση της Α.Α.Δ.Ε για το έτος 2022](#) παρουσιάζονται αναλυτικά στοιχεία για τη σύνθεση των σωρευτικών οφειλών προς τη φορολογική Αρχή. Στη σύνθεση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου την 01.01.2023 ανάμεσα σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα 74,25 δις. € συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου (65,3%) αφορούσαν 467.722 νομικά πρόσωπα και τα 39,50 δις. € ληξιπρόθεσμου υπολοίπου (34,7%) αφορούσαν 3.522.995 φυσικά πρόσωπα.

Στον Πίνακα 9 εμφανίζεται η σύνθεση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου (συνολικό, ανεπίδεκτο είσπραξης και πραγματικό) ανά είδος φόρου.

Στον Πίνακα 10 παρουσιάζεται η σύνθεση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου (συνολικό, ρυθμισμένο και πραγματικό) ανά κατηγορία ποσού οφειλής και πλήθος οφειλετών. Σύμφωνα με τη Απολογιστική Έκθεση της Α.Α.Δ.Ε.:

- Στις κατηγορίες οφειλής μικρότερες των 3 χιλ. €, συγκεντρώθηκε η πλειοψηφία των οφειλετών δηλαδή 81,2% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλετών (3.990.717 οφειλέτες), με ληξιπρόθεσμες οφειλές ποσοστού 1,4% (1.638,2 εκατ. €) επί του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου της 01/01/2023.
- Στις κατηγορίες οφειλής μεγαλύτερες των 300 χιλ. €, ενώ συγκεντρώθηκε πολύ μικρό ποσοστό οφειλετών δηλαδή το 0,5% των οφειλετών (20.943 οφειλέτες), οι οποίοι κατέχουν το 85,2% (96.869,3 εκατ. €) του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου της 01/01/2023.
- Στις ενδιάμεσες κατηγορίες βασικής οφειλής από 3 χιλ. € έως 300 χιλ. €, στο 18,3% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλετών (731.820 οφειλέτες) αντιστοιχεί το 13,4% (15.239,6 εκατ. €) του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου της 01/01/2023.
- Αναφορικά με το ρυθμισμένο υπόλοιπο, από το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο της 01.01.2023, ποσό 4.689,4 εκατ. €, ήτοι ποσοστό 4,1%, εντάχθηκε σε κάποιο σχήμα ρύθμισης. Αναλύοντας το ρυθμισμένο υπόλοιπο ανά κατηγορία οφειλής, παρατηρούνται τα εξής:
  - Στις κατηγορίες οφειλής μέχρι 300 χιλ. €, συγκεντρώθηκε η πλειοψηφία του ρυθμισμένου υπολοίπου ήτοι 73,4% (3.441,3 εκατ. €).
  - Στις κατηγορίες οφειλής άνω των 300.000 € συγκεντρώθηκε το 26,6% του ρυθμισμένου υπολοίπου, ήτοι 1.247,7 εκατ. €.

Ο Πίνακας 10 διαγραμματοποιημένος (Διάγραμμα 1) οπτικοποιεί τις κατανομές του πλήθους των οφειλετών και των ληξιπρόθεσμων οφειλών ανά κατατομή. Το 54,23% των οφειλετών (μικροοφειλέτες με ληξιπρόθεσμη οφειλή έως 500 ευρώ) οφείλει το 0,3% των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών και το 0,03% των οφειλετών (μεγαλοοφειλέτες με οφειλή πάνω από 10 εκ. ευρώ) οφείλει το 59,5% των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Πίνακας 9

Σύνθεση ληξιπρόθεσμου υπόλοιπου ανά είδος φόρου 01.01.2023 (σε εκατ. €)

Είδος φόρου	Συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο 01/01/2023	Ανεπίδεκτο εισπραξης 01/01/2023	Πραγματικό ληξιπρόθεσμο 01/01/2023
Άμεσοι Φόροι	26.451,1	2.939,9	23.511,3
Εισόδημα	22.018,1	2.902,0	19.116,0
Φόροι στην Περιουσία	2.891,5	3,6	2.888,0
Λοιποί άμεσοι φόροι	1.541,5	34,3	1.507,3
Έμμεσοι Φόροι	32.351,4	7.186,7	25.164,7
ΦΠΑ	26.219,1	5.242,5	20.976,6
Λοιποί έμμεσοι φόροι	6.132,4	1.944,2	4.188,2
Μη Φορολογικά Έσοδα	51.856,1	15.793,2	36.062,9
Πρόστιμα ΚΒΣ	34.142,0	15.110,9	19.031,1
Δάνεια	12.528,3	6,6	12.521,7
Άλλα μη φορολογικά έσοδα	5.185,8	675,7	4.510,1
Λοιπά μη φορολογικά έσοδα & Τελωνιακές εισπράξεις	3.088,4	362,2	2.726,2
Σύνολο	113.747,1	26.282,0	87.465,1

Πηγή: ΑΑΔΕ

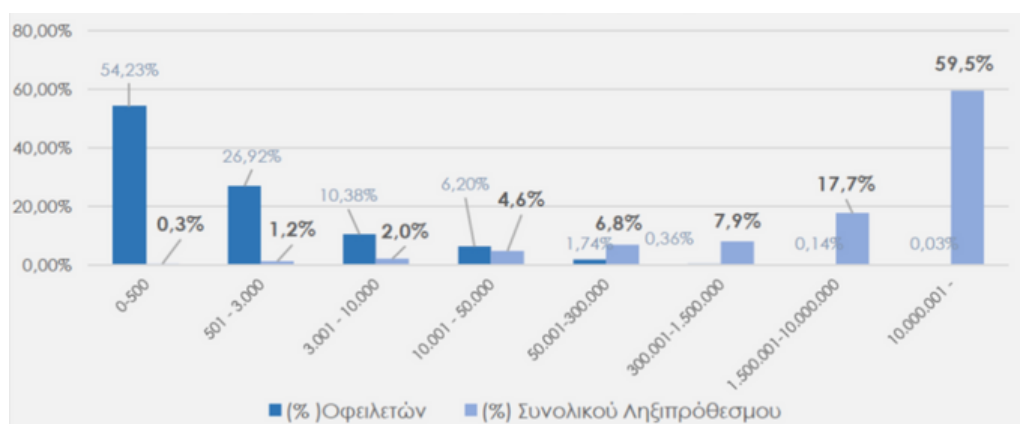
Πίνακας 10

Σύνθεση ληξιπρόθεσμου υπολοίπου ανά κατηγορία ποσού οφειλής και πλήθος ΑΦΜ οφειλετών (εκατ. €) 01.01.2023

Κατηγορία ποσού οφειλής	Πλήθος οφειλετών 01/01/2023	ΑΝΑΓ (%)	Συνολικό ληξιπρόθεσμο 01/01/2023	ΑΝΑΓ (%)	Ρυθμισμένο υπόλοιπο 01/01/2023	ΑΝΑΓ (%)	Πραγματικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο 01/01/2023	ΑΝΑΓ (%)
0-500	2.164.250	54,20%	325	0,30%	35	0,70%	325	0,40%
501 - 3.000	1.074.244	26,90%	1.313	1,20%	321	6,80%	1.313	1,50%
3.001 - 10.000	414.296	10,40%	2.291	2,00%	639	13,60%	2.290	2,60%
10.001 - 50.000	247.450	6,20%	5.267	4,60%	1.249	26,60%	5.255	6,00%
50.001-300.000	69.534	1,70%	7.682	6,80%	1.197	25,50%	7.530	8,60%
300.001-1.500.000	14.182	0,40%	9.017	7,90%	631	13,50%	8.000	9,10%
1.500.001-10.000.000	5.436	0,10%	20.122	17,70%	415	8,90%	15.689	17,90%
10.000.001 -	1.325	0,00%	67.730	59,50%	201	4,30%	47.063	53,80%
Σύνολο	3.990.717	100,00%	113.747	100,00%	4.689	100,00%	87.465	100,00%

Πηγή: ΑΑΔΕ

Διάγραμμα 1
Κατανομές πλήθους οφειλετών και ληξιπρόθεσμων οφειλών 01/01/2023

Πηγή: ΑΑΔΕ

3.3. Οφειλές προς τους Θεσμικούς Πιστωτές

3.3.1. Οφειλές προς τις Τράπεζες

Η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) στα τελευταία διατιθέμενα στοιχεία για την [Εξέλιξη Δάνειων και Καθυστερήσεων](#) παραθέτει τα υπόλοιπα του συνόλου των δανειακών υποχρεώσεων και των μη εξυπηρετούμενων δανειακών υποχρεώσεων στις ελληνικές τράπεζες, εμπορικές και συνεταιριστικές, σε μηνιαία σωρευτική βάση. Στον Πίνακα 11 παρουσιάζονται αναλυτικά τα συγκριτικά στοιχεία της ΤτΕ για τον μήνα του Δεκεμβρίου των ετών 2019 με 2022 (τελευταίος μήνας διαθέσιμων στοιχείων Δεκέμβριος του 2022). Από τα στοιχεία εξαγονται συμπεράσματα για τη σύνθεση των οφειλών προς τις τράπεζες. Τον Δεκέμβριο του 2022 το υπόλοιπο του συνόλου των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανέρχονταν σε 13,84 δισ. Ευρώ, σημαντικά απομειωμένο σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2019 που ήταν 73,59 δισ. ευρώ. Η δραματική απομείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων οφείλεται εν πολλοίς στη μεταφορά τους, από τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών, στις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ) [7].

Πίνακας 11

Εξέλιξη Δανείων και Υποχρεώσεων, Σύνολο των Εμπορικών και Συνεταιριστικών Τραπεζών, Στοιχεία σε Ενοποιημένη Βάση-Εντός Ισολογισμού, σε χιλ. €, για τα έτη 2019-2021 [8]

	ΔΕΚ 2019	ΔΕΚ 2020	ΔΕΚ 2021	ΔΕΚ 2022
ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΔΑΝΕΙΩΝ (ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ)	184.127.542	176.738.529	159.331.833	168.336.267
Καταναλωτικά	16.932.647	15.544.325	10.550.620	10.449.652
Στεγαστικά	60.471.928	51.959.158	35.816.420	35.046.788
Επιχειρηματικά	106.722.967	109.235.046	112.964.792	122.839.826
ΣΥΝΟΛΟ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ (ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ)	73.587.881	57.904.199	19.340.315	13.837.053
Καταναλωτικά	7.500.304	6.633.711	1.823.787	1.575.226
Στεγαστικά	25.281.209	17.631.069	3.515.088	3.386.478
Επιχειρηματικά	40.806.369	33.639.419	14.001.440	8.875.349
% ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	40,0	32,8	12,1	8,2
Καταναλωτικά	44,3	42,7	17,3	15,1
Στεγαστικά	41,8	33,9	9,8	9,7
Επιχειρηματικά	38,2	30,8	12,4	7,2

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

3.3.2. Οφειλές στις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ)

Σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, η διαχείριση των απαιτήσεων από μη εξυπηρετούμενα δάνεια που έχουν πωληθεί και μεταβιβαστεί από εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα ανατίθεται αποκλειστικά στις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ). Η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) διατηρεί στοιχεία αναφορικά με δάνεια που διαχειρίζονται οι εγχώριες Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ) και έχουν μεταβιβασθεί από εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα σε εξειδικευμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού. Από την πλευρά των ΕΔΑΔΠ, αυτές υποχρεούνται να υποβάλλουν τριμηνιαία στοιχεία του ισολογισμού τους καθώς και του χαρτοφυλακίου των δανείων που διαχειρίζονται στην ΤτΕ. Στα δάνεια αυτά περιλαμβάνονται και δάνεια που είχαν διαγραφεί από τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν καταγράφονταν στις λογιστικές τους καταστάσεις.

Ο Πίνακας 12 έχει εξαχθεί από την τελευταία [Ανάλυση Δανείων υπό διαχείριση από τις ΕΔΑΔΠ](#) που συντάσσει η ΤτΕ παρουσιάζοντας τη σύνθεση των σωρευτικών στοιχείων των δανείων υπό διαχείριση από τις ΕΔΑΔΠ τους μήνες Δεκέμβριο 2019 έως Δεκέμβριο 2022. Τον Δεκέμβριο του 2019 στις ΕΔΑΔΠ βρίσκονταν υπόλοιπα δανείων ύψους 23,7 δις ευρώ, τον Δεκέμβριο του 2022 το υπόλοιπο των δανείων ήταν 70,7 δις. ευρώ. Το υπόλοιπο των δανείων που διαχειρίζονται οι ΕΔΑΔΠ αυξήθηκε κατά περίπου 47 δις. ευρώ την αναφερόμενη περίοδο. Την ίδια περίοδο το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων δανείων στις Τράπεζες μειώθηκε κατά περίπου 60 δις. ευρώ (Πίνακας 11).

Πίνακας 12

Ανάλυση Δανείων υπό διαχείριση από τις Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ) (Ονομαστική αξία, υπόλοιπα τέλους περιόδου, σε εκατ. ευρώ) [9]

		ΔΕΚ 2019	ΔΕΚ 2020	ΔΕΚ 2021	ΔΕΚ 2022
1	Γενική Κυβέρνηση	0	7	7	7
2	Λοιποί Τομείς	23.663	39.938	79.738	70.679**
2.1	Επιχειρήσεις	6.446	14.006	32.026	23.587
2.1.1	Λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα*	48	97	80	78
2.1.2	Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	6.398	13.908	31.945	23.509
2.1.2.α	εκ των οποίων μικρομεσαίες επιχειρήσεις	4.568	8.247	16.311	12.433
2.2	Ιδιώτες και ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα	13.880	19.759	36.037	37.428
2.2.1	Καταναλωτικά	11.554	12.221	16.070	15.854
2.2.2	Στεγαστικά	2.318	7.347	19.776	21.386
2.2.3	Λοιπά	8	191	190	187
2.3	Ελεύθεροι επαγγελματίες, αγρότες, ατομικές επιχειρήσεις	3.338	6.173	11.675	9.665

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στα στοιχεία που προηγήθηκαν παρουσιάστηκε η σύνθεση του θεσμικού ιδιωτικού χρέους και η δυναμική του με έμφαση την τελευταία τριετία 2020-2022. Ο αναγνώστης μπορεί να εξαγάγει συμπεράσματα από τη έκθεση των στοιχείων για τις οφειλές προς α) τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης), β) τη Φορολογική Αρχή, γ) τους θεσμικούς Πιστωτές. Η ανάλυση καταλήγει στον Πίνακα 13 όπου παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα στοιχεία των οφειλών προς τους παραπάνω θεσμικούς τομείς για τα την τριετία 2020-2022.

Ακολουθούν περιεκτικές παρατηρήσεις από τα στοιχεία που παρατέθηκαν για την τριετία 2020-2022:

- Οι οφειλές προς τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης αυξήθηκαν κατά 21,72%. Το ποιοτικό στοιχείο (Πίνακα 5) δείχνει ότι από το τέταρτο τρίμηνο του 2021 στο τέταρτο τρίμηνο του 2022 μειώνεται το πλήθος μητρώων οφειλετών με οφειλή από 50 έως 10.000€ ενώ αυξάνεται το πλήθος μητρώων οφειλετών με οφειλή από 10.000 και πάνω. Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζει το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο οφειλής για τις παραπάνω κατηγορίες.
- Το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο οφειλών προς τη Φορολογική Αρχή αυξήθηκε κατά 5,22% την αναφερόμενη τριετία. Στις 1.1.2023 το 59,5% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου αντιστοιχούσε σε μόλις 1.325 Αριθμούς Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) με οφειλές πάνω από 10 εκατ. ευρώ έκαστο, ενώ μόλις το 1,5% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου αναλογούσε σε 3.238.494 ΑΦΜ με οφειλές έως 3.000 ευρώ (Πίνακας 10).
- Το συνολικό υπόλοιπο δανειακών οφειλών (προ προβλέψεων) προς τις τράπεζες μειώθηκε κατά 4,75%. Σημαντική μείωση παρουσίασε το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων δάνειων (προ προβλέψεων) κατά 76.1% (Πίνακας 11). Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στη μεταφορά (πώληση) των ληξιπρόθεσμων δανειακών οφειλών σε εξειδικευμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού που διαχειρίζονται μέσω των Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ). Την αναφερόμενη τριετία το υπόλοιπο των δανειακών οφειλών (Λοιποί τομείς) προς στις ΕΔΑΔΠ αυξήθηκε κατά 76,97% (Πίνακας 12).

Το θεσμικό ιδιωτικό χρέος προς τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και τη φορολογική αρχή παρουσιάζει παρόμοια σύνθεση. Σχετικά μικρό πλήθος μητρώου οφειλετών προς τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης παρουσιάζει υψηλό συνολικό υπόλοιπο οφειλών και προς τη φορολογική αρχή ένα μικρό πλήθος ΑΦΜ το συντριπτικό ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Όσον αφορά τις οφειλές προς τις Τράπεζες και τις ΕΔΑΔΠ: Ενώ τα υπόλοιπα των ληξιπρόθεσμων δανειακών οφειλών μειώθηκαν στους ισολογισμούς των τραπεζών, δεν εξαφανίζονται από το οικονομικό κύκλωμα. Το υπόλοιπο των ληξιπρόθεσμων δανειακών οφειλών προς τις τράπεζες μετασχηματίζεται σε μεγάλο βαθμό σε υπόλοιπο δανείων υπό διαχείριση από τις ΕΔΑΔΠ.

Πίνακας 13
Το Θεσμικό Ιδιωτικό Χρέος, σε δις €, τριετία 2020-2022

	2020	2021	2022
1. Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	37,52	41,02	45,67
2. Φορολογική Αρχή	108,11	111,40	113,75
3. Θεσμικοί Πιστωτές	216,68	239,07	239,02
3.1. Τράπεζες	176,74	159,33	168,34
3.2. Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ)	39,94	79,74	70,68
ΣΥΝΟΛΟ	362,31	391,49	398,44

---

[1] Ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στον [ιστότοπο της Eurostat](#) για παλαιότερα έτη και για παρουσιάσεις των δεδομένων σε διαφορετικό φoρμάτ.

[2] Σημείωση για σήμανση με (p) στις λίστες του Πίνακα 1: Προσωρινά (Provisional) - μη οριστικοποιημένα στοιχεία.

[3] Τα στοιχεία που παρατίθενται σε αυτή την υποενοότητα αντλήθηκαν από τις [Εκθέσεις προόδου των εργασιών του Κ.Ε.Α.Ο.](#) και το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, ['Εκθεση Δ τριμήνου 2022 \(Μάρτιος 2023\)](#).

[4] Το πλήθος οφειλετών δεν ανταποκρίνεται σε διακριτούς οφειλέτες αλλά σε διακριτά Μητρώα Οφειλετών. Περιλαμβάνονται πολλαπλά Μητρώα Οφειλετών - μη μισθωτών που έχουν τόσο οφειλές στους επιμέρους τέως Φορείς (π.χ. ΟΑΕΕ, ΕΤΑΑ κλπ.) όσο και οφειλές από το 2017 και μετά προς τον e-ΕΦΚΑ.

[5] Φορείς εκτός e-ΕΦΚΑ: ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ, ΕΔΟΕΑΠ, ΤΕΑΥΦΕ.

[6] Σωρευτικό υπόλοιπο Δεκεμβρίου 2022.

[7] Ακολουθεί ανάλυση στην επόμενη υποενοότητα.

[8] Σημειώσεις Πίνακα 11: 1. Τα στοιχεία είναι σε ενοποιημένη βάση και αφορούν δάνεια εντός ισολογισμού (προ προβλέψεων) των Ελληνικών εμπορικών και συνεταιριστικών τραπεζών που λειτουργούσαν την εκάστοτε περίοδο. 2. Για την περίοδο 2014 και εφεξής χρησιμοποιούνται τα υποβαλλόμενα στοιχεία από τα Πιστωτικά Ιδρύματα, σύμφωνα με την ΠΕΕ 42/2014 όπως ισχύει, και ακολουθούνται οι ορισμοί της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΒΑ). 3. Μεταβολές σε υπόλοιπα μεταξύ ορισμένων τριμήνων μπορεί να οφείλονται και στην αναδιάρθρωση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος (εκκαθαρίσεις τραπεζών, πωλήσεις υποκαταστημάτων στο εξωτερικό κ.λπ.). 4. Τα στοιχεία αφορούν εντός ισολογισμού δάνεια ώστε να υπάρχει συνέπεια με τους επιχειρησιακούς στόχους μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Για το λόγο αυτό, τα υπόλοιπα και οι δείκτες ενδέχεται να διαφοροποιούνται από προηγούμενα δημοσιευμένα μεγέθη, όπου στην περίμετρο συμπεριλαμβάνονταν και στοιχεία εκτός ισολογισμού.

[9] Σημειώσεις Πίνακα 12: Αφορούν δάνεια που μεταβιβάστηκαν σε εξειδικευμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού και τη διαχείριση των οποίων ανέλαβαν οι εγχώριες ΕΔΑΔΠ. Στα δάνεια αυτά περιλαμβάνονται και δάνεια που είχαν διαγραφεί από τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν καταγράφονταν στις λογιστικές τους καταστάσεις. * Περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα πλην των πιστωτικών ιδρυμάτων. **Επισημαίνεται ότι από το δ' τρίμηνο του 2022 στην ονομαστική αξία των δανείων δεν περιλαμβάνονται οι εξωλογιστικοί τόκοι και οι διαγραφές που είχε διενεργήσει το πιστωτικό ίδρυμα που μεταβίβασε το χαρτοφυλάκιο των δανείων.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ